

EPIŠTOLA GALATSKÝM

nástin výkladu

Hamilton SMITH

Citace z Božího slova se opírají o kralický překlad Bible, v některých případech upravený překladem z předlohy nebo použitím znění z českého studijního překladu Bible, © Nakladatelství KMS 2009

Název originálu: „THE EPISTLE TO THE GALATIANS, An Expository Outline“
Vytištěno s laskavým svolením vydavatele Edinburgh, EH5 3RD, 74 Granton Road.

ŠÍŘENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

www.sirenipismasvateho.cz

2017

OBSAH

Epištola Galatským: Úvod	5
Galatským 1.....	6
Galatským 2.....	10
Galatským 3.....	15
Galatským 4.....	19
Galatským 5.....	23
Galatským 6.....	28

EPIŠTOLA GALATSKÝM: ÚVOD

Epištola Galatským je více napravující než vyučující. Nebyla napsána pouze k **poučení** shromáždění ve velké pravdě evangelia, tak jako Epištola Římanům, ani neodkrývá pravdu o církvi jako Epištola Efezským; ani nepředkládá zkušenost vlastní křesťanům jako Epištola Filipským. Byla napsána k napravení velkého zla, které se vplížilo do shromáždění v Galacii. Má stejný charakter jako Epištoly Korintským, ale s tím rozdílem, že Epištola Galatským byla napsána, aby kárala zákonictví, zatím co Epištoly Korintským byly napsány, aby káraly tělesnost nebo světskost (1. Kor. 3,3). Ačkoli ta dvě zla jdou zdánlivě proti sobě, přece jsou blízce příbuzná, poněvadž obě uznávají tělo. Zákonictví je snaha řídit tělo pomocí pravidel a kultivovat tělo náboženskými ceremoniemi. Bezzákonnost je trpění těla.

Zákonictví tím, že se obrací zpět k principům zákona, ihned dává místo tělu, neboť zákon oslovuje tělo, a tělo uvádí svět. Proto zákon, tělo a svět jdou spolu. Aby napravit chybné užívání zákona a zla těla a světa, Duch Boží uvádí kříž Krista. Takto v Epištole Galatským nalézáme kříž použitý na zákon v Gal. 2,20, na tělo v Gal. 5,24 a na svět v Gal. 6,14.

Potom, když zákon, tělo a svět byly dány stranou, máme uvedeného Krista, Ducha a nové stvoření. Kristus je představen jako pravidlo života místo zákona (Gal. 2,20), Duch místo těla (Gal. 3,3; 5,16-25) a nové stvoření místo světa (Gal. 6,14.15). Nemáme být ovládáni principy přítomného světa, ale pravidlem nového stvoření.

Ačkoli jak Epištoly Korintským, tak i Epištola Galatským jsou opravné, všimneme si, že apoštol užívá mnohem větší přísnost výrazů, když píše Galatským. To je nápadné, neboť obě zla musejí být nutně Duchem zavržena. Přesto blud v učení je mnohem přísněji kárán než zlo v praxi. U lidí tomu je vždy obráceně. Lehkomyslný věk je zcela lhostejný k tomu, čemu lidé učí, dokud je jejich vnější chování dobré. Důvod je jasný, neboť, jak jeden řekl: „**Přirozenost** může poměřovat lidské chování, ale pouze **víra** může ocenit důležitost Boží pravdy.“ Dále bylo pravdivě poznamenáno, že „uvolněnost chození nebo světské zásady a mravy mohou být napraveny uvedením světla ..., ale když je porušena pravda, světlo se stane tmou a právě ten nástroj, pomocí kterého se Bohu líbí působit, je zničen“.

Proto ta přísnost tónu, kterým apoštol píše, neboť když se obracíme zpět k zákonu, postupně ztrácíme vše, co je životně důležité. Zákon uznává člověka v těle a dává mu místo v tomto světě. Působí tak, že své požehnání činí závislým na plnění jeho odpovědnosti člověkem, a tak vylučuje Boží milost, činí Kristovo dílo pro nás bez prospěchu (Gal. 5,4), dává stranou dílo Ducha v nás (Gal. 3,2) a mění křesťanství v náboženství vnějších forem a ceremonií.

GALATSKÝM 1

Když čteme Epištolu Galatským, stává se jasným, že ve shromážděních v Galacii povstalo chybné učení vážné povahy. Učilo se, že ti, kteří věří, musejí být obřezáni a zachovávat všechny předpisy Mojžíšova zákona, jinak nebudou moci být spaseni. Nepopírali přímo pravdu o Osobě Krista, ani skutečnosti Jeho smrti a vzkříšení, ani nezbytnost víry v Krista. Ale tvrdili, že víra v Krista a v Jeho dílo není postačující pro spasení. Toto falešné učení tím, že zdůrazňuje nebo přidává naše skutky k dílu Krista, abychom mohli být spaseni, dává stranou postačitelnost Kristova díla a ospravedlnění z víry. Toto falešné učení bylo uvedeno do shromáždění v Galacii požidovšťujícími učiteli, kterým se podařilo uchytit se mezi svatými. Tento útok byl útokem na **pravdu**, ale použitá metoda nebyla stavění se proti pravdě, ale útočení na **učitele pravdy**. Takto místo aby čelili dotčené pravdě, uchýlili se k osobnímu napadání apoštola (Gal. 4,17). Žel, jak často byla použita podobná taktika ve sporech, které vznikly mezi vyznávajícím Božím lidem.

Krátce řečeno: Dvě velká zla, do kterých shromáždění v Galacii upadla, bylo trvání na dodržování zákona kvůli spasení a přijetí apoštolské následnosti či principu klerikalismu pro to, aby někdo byl služebníkem Pána. Aby čelil těmto dvěma zlům, apoštol rozhodně odmítá apoštolskou následnost tím, že své apoštolství zakládá na přímém odvození od Krista samého, a vyhlašuje nemožnost spojování zákona a evangelia jako prostředků spasení. V úvodních verších apoštol podává krátký souhrn těch dvou velkých témat své Epištolý. Ve verších 1 a 2 shrnuje pravdu o svém apoštolství, ve verších 3 až 5 pravdu o svém učení.

Verše 1 a 2: Apoštol ihned prohlašuje, že jeho apoštolství není ani „od lidí“ jako zdroje, ani „skrze člověka“ jako prostředku. V Pavlově apoštolství je zřejmé, že tu nebylo žádné následnictví od druhých a žádná ordinace druhými. Výrok, že Pavlovo apoštolství není „ani skrze člověka“ poráží celý princip klerikalismu. Ti, kteří jsou v klerikálním systému, snad svobodně připustí, že jejich autorita není **od lidí**, ale neřeknou a nemohou říci, že ani není **skrze člověka**. Pavel přijal svou autoritu a své vedení ne od Petra nebo od dvacíti, ale od vzkříšeného Krista.

Apoštol dodává své Epištole důležitosti tím, že se sebou spojuje „*všechny bratry*“, kteří byli s ním. Takto ukazuje, že galatská shromáždění se nejen vzdala pravd, kterým je vyučoval, ale že také opouštěla společnou víru bratří. To jistě má varování pro nás, a mělo by nás to zastavit, než bychom začali tvrdit něco, co je proti pravdě, kterou drží „*všichni bratři*“.

Verše 3–5: Když vyhlásil pravdu o svém apoštolství, dává apoštol v následujících verších krátký, ale krásný přehled o pravdách, kterým učil. Předně vyhlásil velikost a účinnost Kristova díla – který dal sám sebe za naše hříchy. Obracet se zpět k zákonu a k jeho ceremoniím, jako kdyby to mělo přidat k účinnosti Kristova díla, znamenalo hanět Krista. Znamenalo to prakticky říkat, že ačkoli On „*vydal sebe samého*“, tento neocenitelný dar není dost. Kristovo dílo za druhé nejen urovnává otázku hříchů věřícího, ale vysvobozuje ho z tohoto přítomného zlého světa. Ti, kteří by nás chtěli uvrhnout zpět pod zákon, si přejí pěkně vypadat v těle, a tak nás vázat zpět ke světu. Za třetí byla pravda, vyučovaná apoštolem, podle vůle Boha a našeho Otce, a nadto přispívá k Boží slávě na věky věků. Uvádět věřící zpět pod zákon prostě znamenalo trpět vůli člověka a vyvyšovat lidi snahou „*být tvárný podle těla*“ (Gal. 6,12), a tak „*se chlubit tělem*“ (Gal. 6,12.13). Takto hned na začátku své Epištoly apoštol předkládá účinnost Kristovy osoby a díla při vycházení vstříc našim potřebám, oddělování nás od světa a vykonávání Boží vůle pro věčnou Boží slávu. Žel, že křesťanství z velké části upadlo do galatského bludu! Zatím co vyznává křesťanství, skrze skutky lidí prakticky dává Kristovo dílo stranou, lidi ponechává ve světě s marnou snahou učinit ho lepším a světlejším a snaží se konat vůli člověka pro slávu člověka.

Po těchto úvodních verších apoštol v prvních dvou kapitolách překládá určitá historická fakta týkající se jeho samého, která prokazují božskou auto-

ritu jeho apoštolství s naprostým vyloučením člověka. Potom ve 3. až 6. kapitole znovu předkládá své učení a jeho působení v protikladu k zákonu, a výsledek pro ty, kteří se stavějí pod zákon.

Verše 6 a 7: Apoštol začíná tím, že vyjadřuje svůj údiv nad rozporuplností Galatských. Byla doba, kdy ho přijali „*jako anděla Božího, jako Krista Ježíše*“ (Gal. 4,14). Nyní se jejich postoj zcela změnil a oni zpochybňovali jeho autoritu. Ale, což je ještě vážnější, když zavrhovali jeho, zavrhovali také evangelium, které kázal – jediné pravé evangelium, neboť Pavel nechce připustit, že existuje nějaké jiné evangelium, než jen to jedno, které on kázal.

Na rozdíl od Pavla, skrze kterého jim bylo učiněno známé evangelium Boží milosti, tu byli takoví, kteří zneklidňovali Galatské věřící kázáním ne Kristova evangelia, ale **převráceného** evangelia. Falešní učitelé nepopírali přímo skutečnosti evangelia, ale převraceli je. Převrácení je často nebezpečnější než jasné popírání, neboť v převrácení je ještě dostatek pravdy k oklamání neostražitých, ale také dostatek bludu k anulování působení pravdy.

Takto se apoštol dotýká dvou forem odklonu od pravdy, do nichž galatská shromáždění upadla. Předně se vzdávala božské autority Božího slova a vyhlašovala lidskou autoritu. Za druhé se vzdávala čistého evangelia jako cesty spasení a obracela se k zákonu a lidským tradicím. Nejsou tyto dva druhy zla, žel, tím, co tak velmi pokazilo křesťanské vyznání dnes?

Verše 8 a 9: Dříve než apoštol pokračuje dále, vyslovuje silnými, vážnými a horoucími slovy zlořečení nad každým, kdo káže jako radostnou zvěst něco jiného než to, co oni přijali skrze jeho kázání. Kdyby apoštol sám, nebo dokonce snad i nějaký anděl, kázal jiné evangelium, nechť je zlořečený. To jsou slova, která naprosto vylučují jakýkoli vývoj nebo další světlo, o kterých lidé mluví, které by dávaly stranou samotnou dostatečnost díla Krista k zajištění spasení každého, kdo věří.

Verš 10: Když Pavel vyslovuje tyto vážné a jasné výrazy, ukazuje, že není někým, kdo by se chtěl líbit lidem, ochotným opustit pravdu a dělat kompromisy s bludem, aby se před zástupem jevil dobře. Nikdo nebyl jemnější, pokornější a milostivější než apoštol, ale nikdo nebyl smělejší, prudší a nemluvil jasněji, jestliže byla napadena pravda. Kdyby tomu bylo jinak, přestal by být „*služebníkem Kristovým*“. Pro každého služebníka bude dobré, když bude následovat jeho příklad, tak jako on také následoval Krista (1. Kor.

11,1). Když Pán byl urážen, mlčel (Marek 15,3-5). Když však šlo o vydání svědectví pravdě, mluvil jasně (Jan 18,33-38).

Verše 11 a 12: Když dal tato úvodní varování, apoštol pokračuje a dává podrobnou zprávu o svém božském zmocnění pro evangelium, které kázal. Klade na evangelium tři zřetelné nároky.

Předně radostná zvěst, kterou kázal, nebyla „*podle člověka*“. Lidé sní o evangeliu, které by vyvýšilo člověka, když by mu dalo požehnání jako výsledek jeho vlastní snahy. Boží radostná zvěst, která skutečně přináší věčné požehnání člověku, to činí způsobem, který přináší věčnou slávu Bohu.

Radostná zvěst kázaná Pavlem nepřišla „*od člověka*“ jako zdroje.

Za třetí se apoštol nenačil evangeliu skrze člověka; přijal je „*skrze zjevení Ježíše Krista*“.

Verše 13 a 14: Na důkaz těchto tvrzení apoštol v následujících verších prochází svoji historií, kterou oni jistě už slyšeli. Když tak činí, připomíná jen ty události, které ukazují, jak s ním Bůh jednal, a oznámil mu evangelium zcela mimo zásah člověka.

Předně galatským věřícím připomíná, že když ještě nebyl obrácen, pronásledoval Boží církev a pustošil ji. S celou intenzitou předsudků bigotního Žida šel ve své nenávisti vůči církvi nad míru druhých. Když se ostatní učili pravdě skrze kázání evangelia a byli přivedeni do církve, on ji pronásledoval. Jeho horlivost pro židovské náboženství a tradice otců jej skutečně zaslepila vůči kázání apoštolů. Je tedy zřejmé, že když byl ještě neobrácený, nebyl zasažen kázáním druhých.

Verše 15-17: Potom, když přišla ta chvíle a on byl z milosti povolán, neporadil se s tělem a krví. Nešel do Jeruzaléma, sídla tradiční autority, ani se nešel radit s těmi, kteří byli apoštoly před ním. Byl to Bůh, kdo jej povolal. Bůh v něm zjevil Svého Syna. A Bůh mu dal jeho pověření, aby kázal radostnou zvěst mezi pohany. Bůh jednal přímo a činil přímá sdělení apoštolovi nezávisle na lidech z Jeruzaléma a ostatních apoštoloch.

Verše 18 a 19: Když strávil tři roky v Arábii a Damašku, apoštol učinil patnáctidenní návštěvu u Petra v Jeruzalémě. Jediný jiný apoštol, kterého viděl, byl Jakub, bratr našeho Pána. Tato návštěva tehdy nebyla nějaká oficiální,

aby přijal instrukce nebo ordinaci, ale spíše osobní, aby se seznámil s Petrem.

Verše 20-24: Apoštol dává vážnou důležitost svým slovům, když nám připomíná, že mluví „*před Bohem*“, a dodává: „*Neklamu (Nelžu)*.“ Je dobré pro nás všechny, když vždy mluvíme vědomě v Boží přítomnosti a vpravdě můžeme říci: „*Aj, před Bohem, že neklam.*“ Po své návštěvě v Jeruzalémě šel do krajin Sýrie a Cilície. Byl tak dalek toho, že by přijal nějaká sdělení nebo zmocnění od shromáždění v Judstvu, neboť jim byl dokonce tváří neznámý. Věděli jen to, že ten, který je kdysi pronásledoval, je nyní kazatel víry, kterou se předtím snažil zničit. Když slyšeli, co dělá, nepřekáželi apoštolovi, ani mu nedávali instrukce a rady, ani si nestěžovali, že káže mimo autoritu dvanácti; ale oslavovali Boha za všechno, co On učinil v apoštolovi a skrze něho. Tak ten samý muž, kterého se falešní učitelé snažili snížit, byl tím, ve kterém shromáždění v Judstvu, středisku zákonního systému, nacházela příčinu k oslavování Boha.

GALATSKÝM 2

Verš 1: O čtrnáct let později apoštol opět navštívil Jeruzalém, doprovázen Barnabášem a Titem. Tato návštěva, o které máme další podrobnosti ve Skutcích 15, byla přesně kvůli tomuto požidovšťujícímu učení, uváděnému skrze „*podešlé (vloudivší se) falešné bratry*“, kteří znepokojovali shromáždění v Galacii.

Pavel a Barnabáš odporovali tomuto falešnému učení v Antiochii, ale Bůh ve Své moudrosti chtěl, aby tato otázka byla projednána a rozhodnuta v Jeruzalémě, a proto odporu, vedenému v Antiochii, jakkoli byl správný, nebylo dovoleno, aby věc urovnal. Kdyby otázka byla urovnána v Antiochii, pravděpodobně by došlo k rozdělení v církvi na část, skládající se většinou ze židovských věřících, vázanou zákonem, se středem v Jeruzalémě, a na druhou část, složenou z obrácených pohanů, svobodnou od zákona, se středem v Antiochii.

Verš 2: Ze Skutků apoštolů se dovídáme, že bratři v Antiochii rozhodli, aby Pavel a Barnabáš šli do Jeruzaléma. Zde se dovídáme dodatečnou skutečnost, že apoštol šel nahoru skrze zjevení, což je další důkaz, že ačkoli jednal v obecenství s bratřími a s jejich radou, přece tak činil jako vedený přímým zjevením od Boha.

Poněvadž se jednalo o evangelium, sdělil těm v Jeruzalémě, kteří byli drženi ve vážnosti, co on sám kázal. Nepřijal tedy evangelium, které kázal, od nich, ale naopak jim je sdělil. Činí to ne proto, aby nechával vůdce v Jeruzalémě posuzovat, zda jeho evangelium je podle Boha, ale spíše se stavěl proti tomuto vypuknutí zákonictví, které hrozilo zmařit jeho dílo mezi pohany, takže jeho práce by byla nadarmo.

Verš 3: Ve vloženém verši je uveden případ Tita, aby bylo ukázané, že toto zákonní učení nebylo v Jeruzalémě přijato, ani na něm nebylo trváno. Neboť ačkoli Titus byl Řek, nebyl donucen obřezat se podle zákona.

Verše 4 a 5: Apoštol pokračuje ve svém tématu a sleduje toto zákonní učení až k falešným bratřím, kteří se vloudili, jejichž úmyslem bylo přivést svaté do otroctví a přitáhnout je k sobě (Gal. 4,17). Takovým apoštol neustoupil ani na hodinu. Když je ohrožena pravda, nechce pod žádnou záminkou ukázání milosti a lásky přistoupit na nějaký kompromis. V jiných částech Písma jsme vyzýváni, abychom byli „*poddáni jeden druhému*“ (1. Petra 5,5); ale když jde o „*falešné bratry*“ a je v sázce pravda, apoštol nechce ustoupit poddáním se ani na hodinu.

Verš 6: Avšak kromě těchto falešných bratří tam byli ve shromáždění takoví, „*kteří se zdáli něčím být*“. Takoví mohou mít z důvodu daru a duchovnosti správně přední místo. Nicméně skutečnost jejich význačného postavení neměla žádnou váhu u apoštola, když šlo o pravdu. Bůh nepřijímá osobu člověka. U Boha se nepočítá význačnost, kterou člověk má před svými bližními – ne osoba – ale co v té osobě je od Krista. Pavel mohl ctít takové a milovat je jako bratry, ale oni nepřidali žádnou autoritu tomu, co on už přijal od Krista.

Verše 7-10: Tito bratři, kteří měli přední místo, potvrdili apoštola v jeho kázání pohanům. Poznali, že kázání pohanům bylo svěřeno apoštolu Pavlovi, stejně jako kázání Židům bylo svěřeno Petrovi, a uznali, že Bůh, který

působil s takovým účinkem v Petrovi, také mocně působil v apoštolu Pavlovi vůči pohanům. Dále Jakub, Kéfas a Jan, místo aby udělili milost Pavlovi, poznali a uvědomili si milost, která byla apoštolovi dána. Výsledkem bylo, že vůdcové shromáždění v Jeruzalémě podali jemu a Barnabášovi pravici společenství a schválili je, aby šli k pohanům, když je napomenuli, aby pamatovali na chudé, což byla věc, kterou Pavel byl vždy připraven činit.

Takto apoštol ukazuje, že po léta, kdy pracoval mezi pohany, Bůh skrze něho mocně působil, aniž by přijal nějakou autoritu nebo posláni od ostatních apoštolů, a v patřičný čas byla jeho práce plně uznána ostatními apoštoly v Jeruzalémě, jako jsoucí od Boha. Tyto podrobnosti apoštolovy práce zcela odsuzují galatská shromáždění kvůli odvrácení se od něho a kvůli zpochybňování jeho apoštolství. Ale když tak činila, nejenom se odvracela od něho, ale stavěla se také do opozice proti pilířům církve v Jeruzalémě, kteří odmítli toto zákonní učení právě na tom místě, kde povstalo. Nadto celý oddíl vyvrací falešné učení o apoštolské posloupnosti, a že apoštol Petr je pozemskou hlavou církve. Petr osobně uznal, že misie k pohanům není jeho službou.

Verše 11-14: Apoštol uzavírá tuto část Epištoly tím, že připomíná jinou událost, která jasně ukazuje, že ani Petr nemá tu nejmenší autoritu nad Pavlem. Naopak vznikla situace, kdy Pavel byl donucen kárat Petra a postavit se proti němu. Když Petr navštívil Antiochii, kde se shromáždění skládalo hlavně z pohanských věřících, ukázal, že osobně je tak zcela osvobozen od židovských předsudků, že má volnost, aby jedl s pohany. Když však přišli někteří židovští věřící z Jeruzaléma, kde na zákon a jeho ceremonie byl určitými křesťany kladen důraz, Petr se stáhl a od pohanských věřících se odděloval.

Kořenem Petrova selhání, jako tomu je často u nás, byla marnivost těla, které chtělo mít vážnost v mínění druhých. Báł se, že by ztratil svoji pověst u těch, „kteří byli z obřízky“. Tento strach ho vedl k přetvářce a dal se křivou cestou. Už nechodil upřímně podle pravdy evangelia. Svým jednáním ignoroval jednotu Ducha, popíral pravdu evangelia a uváděl mezi svaté rozdělení. Skutečnost, že měl postavení apoštola, jen přidávala vážnosti jeho pohoršujícímu chování; jak kdosi řekl: „Čím více je člověk ctěn – a v tomto případě tu byl skutečný důvod pro úctu – tím větším kamenem úrazu je pro

druhé, jestliže zklame.“ Tak v tomto případě bylo výsledkem Petrovy nevěrnosti to, že židovští věřící v Antiochii se přetvařovali podobným způsobem a že dokonce i Barnabáš byl stržen jejich přetvářkou.

Za těchto okolností Pavel správně rozeznal, že je napadena Boží pravda, a „odporoval jemu do tváře“ a veřejně ho pokáral „přede všemi“. „Jestliže,“ říká apoštol, „*ty jsa Žid, žiješ po způsobu pohanů, a ne jak to činí Židé, proč pohany nutíš, aby žili jako Židé?*“

Verše 15 a 16: Když těmito historickými podrobnostmi plně ukázal skutečnost, že neodvodil svoji autoritu od člověka a že nechtěl činit žádný kompromis, když šlo o pravdu, apoštol přechází k tomu, aby mluvil o evangeliu, které bylo tímto falešným učením převráceno. Petr se nejenom přetvařoval, když jednu dobu volně jedl a směšoval se s pohany, a potom se snažil zatajit to, co dělal, a vzdaloval a odděloval se od nich, ale uvedl v nebezpečí evangelium, neboť dosahem jeho jednání bylo, jak apoštol ukazuje, kažení pravdy evangelia. Pravda byla ta, že ti, jako Petr, Pavel a druzí, kteří byli od přirozenosti Židé, poznali, že „*člověk není ospravedlňován skutky zákona, ale vírou v Ježíše Krista*“. Když to poznali, uvěřili v Ježíše Krista, aby byli ospravedlněni na základě víry v Krista, a ne skrze skutky zákona; neboť, říká apoštol, „*na základě skutků zákona nebude ospravedlněno žádné tělo*“.

Verše 17 a 18: Petr, spolu s jinými židovskými věřícími, se vzdal zákona jako prostředku ospravedlnění, aby byl ospravedlněn skrze Krista. Ale nyní, když se zdráhal jít s pohany, se vracel zpět k zákonním nařízením – k těm věcem, kterých se vzdal. Jestliže tedy bylo správné vzdát se zákona jako prostředku ospravedlnění, jasně neměl pravdu, když se k němu zase vracel. Avšak zákona se vzdal kvůli Kristu. Jestliže však bylo správné vrátit se k zákonu, potom jej Kristus vedl k činění chybné věci, když se zákona předtím vzdal. Ale to bylo nemožné, neboť Kristus nemůže vést člověka, aby činil chybné věci – On není služebníkem hříchu. Je zřejmé, že jestliže se obrátíme zpátky k zákonu jako k prostředku ospravedlnění, opět stavíme věci, které jsme předtím božili, a činíme se přestupníky, protože jsme se předtím zákona vzdali.

Verš 19: Tím, že používá pravdu sám na sebe, apoštol podává krásný souhrn křesťanského postavení. Evangelium vyhláší člověku Boží spravedlnost. Zákon žádá spravedlnost od člověka a vyslovuje smrt nad člověkem,

který ho nedodrží. Duše, která hřeší, ta zemře. Poněvadž jsme všichni zhřešili, ani Pavel ani nikdo jiný nedodržel zákon. Proto zákon může nad námi vynést jen rozsudek smrti a soudu.

Verš 20: Pro toho, kdo věří v Ježíše, byl tento rozsudek smrti vykonán ve smrti Krista jako Zástupce. Jeho smrt byla smrtí našeho starého člověka – člověka pod soudem. Tak může věřící říci: „*S Kristem ukřižován jsem.*“ Když jsme takto prošli smrtí ve smrti našeho Zástupce, jsme svobodni od zákona. Zákon může odsoudit člověka k smrti kvůli životu, který vedl. Ale právě ten člověk je mrtev, už nežije život, na který se zákon obracel. Zákon nemá co říci mrtvému člověku. Nadto jestliže jako věřící jsme zemřeli starému životu, ke kterému se váže zákon, máme v Kristu nový život. Tak apoštol může říci: „*Nicméně žiji: avšak ne já, ale žije ve mně Kristus.*“ Jestliže chci vidět tento nový život ve vši jeho dokonalosti, musím hledět na Krista. Jak jeden řekl: „Když... obrátím oči k Ježíšovi, když hledím na všechnu Jeho poslušnost, Jeho čistotu, Jeho milost, Jeho jemnost, Jeho trpělivost, Jeho oddanost, Jeho svatost, Jeho lásku, Jeho naprostou svobodu od všeho sobectví, mohu říci: To je můj život... Může být ve mně zatemněn; ale přesto je to pravda, že to je můj život.“ (J. N. D.) Takto je naší výsadou považovat se za mrtvé zákonu, abychom mohli žít tento nový život Bohu.

Další velká pravda je, že tento nový život, jako všechen život ve stvoření, má a musí mít předmět k udržování života. Jestliže Pán Ježíš je náš život, je On také osobně předmětem života. A tak apoštol dodává: „*Život, který nyní žiji v těle, žiji skrze víru, víru Syna Božího, který mne miloval a dal sebe samého za mne.*“ Víra vidí Krista, hledí k Němu, důvěřuje v Něho, sytí se Jím, zůstává v Jeho lásce v pozhnaném vědomí, že On je pro nás ve vši hloubce lásky, která Ho vedla, aby se **sám** za nás vydal.

Verš 21: Obracet se zpět k zákonu znamená nejen činit se přestupníkem kvůli tomu, že jsem se ho vzdal jako prostředku k ospravedlnění, ale znamená to pohrdat Boží milostí, a dále, pokud spravedlnost přichází skrze zákon, nebylo zapotřebí smrti Krista – „*Kristus zemřel pro nic.*“

GALATSKÝM 3

Verš 1: Apoštol ukázal, že když se Galatští obraceli zpět k zákonu, dávali stranou dílo Krista a činili újmu slávě Jeho Osoby jako Božího Syna. Toto jednání bylo tak nepřirozené, že se zdálo, jako by byli očarováni, neboť prakticky popírali pravdu o kříži, tu velkou ústřední skutečnost evangelia, které jim bylo zvěstováno, neboť apoštol před ně postavil ukřižovaného Krista.

Nadto obracení se zpět k zákonu nejen dává stranou Krista, ale znamená nedbat na přítomnost Ducha Svatého a oživovat tělo. Dábel se protiví Kristu, svět Otci a tělo Duchu. Takto v kapitolách, které následují, máme ustavičně Ducha a tělo proti sobě (Gal. 3,3; Gal. 4,29; Gal. 5,16.17; Gal. 6,8). Aby ukázal pošestilost nedbání na Ducha a oživování těla vrácením se k zákonu, apoštol ve zbývající části Epištoly prodlévá hlavně u požehnání, do kterých nás Duch vede, a u vážného charakteru těla a zla, kterému nás vystavuje. Otevírá toto téma, když se snaží dosáhnout svědomí těchto svatých čtyřmi zpytujícími otázkami týkajícími se Ducha Svatého.

Verš 2: Předně se ptá, na jakém základě přijali tento velký dar Ducha. Bylo to „*skrze skutky zákona, nebo slyšením víry*“? Nezpochybňuje skutečnost, že Ducha přijali, ale ptá se, zda Ducha přijali proto, že něco činili – jejich skutky, které by byly zákonnými skutky; anebo zda to bylo prostě skrze víru v Krista, který zemřel a vstal? Písmo jasně ukazuje, že Duchem zapečetěn je věřící, hříšník, který uvěří v Krista. Takto když apoštol píše věřícím v Efezu, může říci, mluvě o Kristu: „*V kterém i vy naději máte, slyševše slovo pravdy, totiž evangelium spasení svého, skrze které také, uvěřivše, zname-nání jste Duchem zaslíbení svatým.*“ (Ef. 1,13)

Verš 3: Za druhé: Když začali svůj křesťanský život v mocné síle Ducha Svatého, měli se nyní obracet zpět k zákonu, jako kdyby svým vlastním úsilím mohli správně jít jako křesťané? Zákon se obrací k člověku v těle, a tak tím, že se obraceli k zákonu, nejen nedbali na Ducha Svatého, ale oživovali tělo a hledali dokonalost v těle a skrze tělo.

Verš 4: Za třetí: Bylo to, co trpěli pro pravdu, skutečně nadarmo? Pronásledování, která vytrpěli, přicházela hlavně od Židů, kteří ve snaze dodržet zákon ukřižovali Krista a protivili se Duchu. Jestliže by se tito Galatští svatí

obrátili zpět k zákonu, Židé by s nimi už neměli spor; pronásledování by nebylo potřebné a jistě by přestalo.

Verš 5: Za čtvrté: Mezi nimi byly zázraky božské moci. Byly tyto projevy moci výsledkem dodržování zákona, nebo byly výsledkem víry v Boží moc?

Verše 6-9: Odpověď na takové otázky byla prostá. Všechna požehnání, která obdrželi, jsou zahrnuta v korunujícím daru Ducha Svatého; utrpení, která vytrpěli, a projevy božské moci v jejich středu byly výsledkem přijetí evangelia o Ježíšovi skrze slyšení víry.

Svědectví od Boha, přijaté vírou, bylo vždy jediným základem, na kterém duše přicházely pod Boží požehnání. Abraham je vynikající příklad člověka, který ve starozákonní době obdržel požehnání vírou. Nadto Abrahamův příběh ukazuje, že dříve, než byl dán zákon, a proto naprosto mimo zákon, Bůh žehnal člověku na principu víry. Abrahamův případ je tím více přesvědčující, protože Abraham byl nade všechny ostatní od Židů vysoce vážen. Právě ten, kterým se tito zastánci zákona chlubili, že je jejich otcem (Jan 8,39), obdržel požehnání mimo zákon na základě víry. Abraham uvěřil Bohu, a v důsledku toho byl před Bohem uznán za spravedlivého. Z toho proto plyne, že jen ti, kterým bylo požehnáno na principu víry, jsou praví Abrahamovi synové. Takové je svědectví Písma, které předvíдалo, že Bůh ospravedlní národy na principu víry, předvíдалo evangelium, když se k Abrahamovi stalo slovo: „*V tobě budou požehnány všechny národy.*“ A tak těm, kteří jsou na základě víry, je požehnáno s věřícím Abrahamem.

Verš 10: V Abrahamově historii jsme viděli, že Písma Starého zákona jasně předvíдалa **požehnání**, která přijdou na pohany na základě víry. Nyní se máme naučit, že Písmo je stejně jasné, pokud jde o svědectví, jež Bůh vydal skrze Mojžíše, který říká: „*Zlořečený každý, kdo nezůstává ve všem, co jest psáno v knize zákona, aby to plnil.*“ (5. M. 27,26) Je zřejmé, že nikdo stále neplnil všechno, co zákon žádal. Proto může Mojžíšovo svědectví vést pouze k závěru, že vracet se k zákonu pro získání požehnání znamená přijít pod zlořečení. Bylo řečeno: „Zákon vyžaduje; žádá od lidí, aby ho plnili, nespokojí se s ničím menším než s poslušností. Ale nedává jim ani přirozenost, která si přeje ho plnit, ani sílu k tomu.“

Verše 11 a 12: Takové je svědectví Mojžíše, vydavatele zákona. Ale co říkají proroci? Jejich svědectví je stejně jasné, neboť Abakuk vyhláší: „*Spravedlivý z víry živ bude.*“ (Abakuk 2,4) Nuže je zřejmé, že zákon není z víry, neboť čteme: „*Ten člověk, který by plnil je, živ bude skrze ně.*“ (3. M. 18,5)

Verš 13: Nad to nade vše nás Kristus vykoupil od zlořečení tím, že byl pro nás učiněn zlořečením, neboť je napsáno: „*Zlořečený každý, kdo visí na dřevě.*“ (5. M. 21,23) Kristus nesl naše zlořečení, abychom my mohli skrze víru v Krista obdržet požehnání a zaslíbení Ducha.

Obracet se zpět k zákonu pro požehnání znamená nedbat na příklad, který nám Písmo dává v Abrahamovi, zavírat oči před svědectvím vydaným Mojžíšem, vydavatelem zákona, ignorovat svědectví proroka Abakuka, a co je ze všeho nejvážnější, znevažovat Krista.

Verše 15 a 16: Ve zbývající části kapitoly se dovídáme o spojení mezi zákonem a zaslíbením a o pravé službě zákona. Je nám připomenuto, že zaslíbení požehnání pohanům na základě víry bylo učiněno Abrahamovi a jeho semeni. Apoštol cituje slova Pána adresovaná Abrahamovi, když ten obětoval svého syna Izáka a přijal ho zpět v předobrazu vzkříšení z mrtvých. Dává pozor, aby ukázal, že to semeno, o kterém tato část Písma mluví, je Kristus, jehož byl Izák, když byl obětován, předobrazem (1. M. 22,17.18).

Verše 17 a 18: Toto zaslíbení bylo učiněno 430 let předtím, než byl dán zákon. Ať už je účel zákona jakýkoli, je zřejmé, že nemůže dát stranou bezpodmínečné Boží zaslíbení. Ale kdyby bylo dědictví požehnání skrze zákon, učinilo by to zaslíbení neúčinným. Pro Boha je nemožné, aby bral zpět své slovo.

Verše 19 a 20: Když vidíme, že požehnání je zajištěno svrchovanou milostí Boha, který činí zaslíbení bez podmínky, k jakému účelu tedy zákon sloužil? Vstoupil, protože člověk je hříšník, a on ho jako takového ukazuje; a Bůh je svatý Bůh, který nemůže přecházet hříchy. Zákon dokazuje, že jestliže Bůh udílí požehnání ve svrchované **milosti**, nečiní tak na újmu **spravedlnosti**. Takto zákon pozvedá otázku spravedlnosti, jak spravedlnosti lidí, tak i Boží spravedlnosti. Žádá spravedlnost od člověka a říká mu, že jeho jediný způsob života ve vztahu k Bohu a k bližním je milovat Boha celým svým srdcem

a duší a duchem, a svého bližního jako sebe samého. Ale kdo toto činil, kromě našeho Pána Ježíše Krista? Takto nás zákon ukazuje jako hříšníky.

Když zákon dokázal, že nemáme žádnou spravedlnost, jde dále a ukazuje, že duše, která hřeší, musí zemřít, a tak že Boží spravedlnost vyžaduje odsouzení hříšníka. Byl přidán, aby prokázal, že jsme přestupníky. Byl nařízen skrze anděly, kteří neukázali přímo Boha ve vsí slávě Jeho lásky a milosti, ačkoli oznámili Jeho majestát. Nadto nebyl jako zaslíbení, které přímo záviselo na Bohu, jenž učinil zaslíbení. Byl dán skrze prostředníka. Ale to předpokládá dvě strany, a že nabízené požehnání závisí na věrnosti obou stran při dodržování podmínek. Mojžíš, prostředník, oznámil požadavky zákona, dle nichž požehnání záviselo na poslušnosti. Lid ihned podmínky přijal slovy: „*Cožkoli mluvil Hospodin, budeme činiti.*“ (2. M. 19,8) Ale zaslíbení Semeni, Kristu, závisí zcela na Bohu, který je jeden a při vykonávání Svých zaslíbení jedná zcela sám od sebe. Všimněme si, že se zde nemluví o Kristu jako o Prostředníku, který dal sám sebe jako mzdu na vykoupení za všechny. Zde se mluví zcela o zaslíbení a s tím nemá prostředník nic společného.

Verše 21 a 22: Je tedy zákon proti Božimu zaslíbení? Rozhodně ne! Zákon vyžadoval spravedlnost, ale nedával život. Kdyby byl dával život, bylo by možné zákon poslouchat a spravedlnost by byla skrze zákon a požehnání by bylo získáno mimo zaslíbení. Ale zákon usvědčuje z hříchu a ukazuje, že člověk nemůže získat požehnání svou vlastní snahou, a tak dokazuje nezbytost zaslíbení. Takto jsou všichni zavřeni pod hřích, aby zaslíbení skrze víru v Ježíše Krista mohlo být dáno těm, kteří věří.

Verše 23-26: Dříve než přišla víra – to jest křesťanství – byli Židé v období zákona chováni stranou od národů s výhledem na ospravedlnění na principu víry. V tomto smyslu je zákon držel v opatrovnictví, aby je vedl ke Kristu; ale když přišlo křesťanství, byli přivedeni do vztahu k Bohu skrze víru v Krista Ježíše.

Verše 27-29: Nadto měli skrze křest účast na vyznání křesťanství. Ať byli praví věřící nebo ne, ve křtu, který přijali, opustili půdu existence jako Židů nebo pohanů, otroků nebo svobodných, a přijali vyznání křesťanství a byli spolu spojeni jako křesťané. Jestliže pak byli Kristovi, byli Abrahamovo símě a dědicové podle zaslíbení. Zde buď poznamenáno, že slovo „semeno“ je

užito ve vztahu k 1. Mojžíšově 15,5, kde se semeno vztahuje na všechny, kteří věří.

GALATSKÝM 4

Verše 1-5: Když apoštol ukázal rozdíl mezi zákonem a zaslíbením a vztah mezi těmito dvěma, staví nyní proti sobě stav věřících v době křesťanství a stav věřících Židů pod zákonem. Během období zákona tu byly skutečné Boží děti, jak to víme z Jana 11,52; ale byly rozptýlené a neměly vědomý pocit o tom, že Bůh je jejich Otec, anebo o svém vztahu jako synů.

Aby ilustroval tento stav, apoštol je přirovnává k dítěti, které je dědicem velkého dědictví, ale jako dítě je pod opatrovníky a správci a musí poslouchat. V tomto ohledu je jako služebník pod otroctvím, i když je pánem všeho. Rovněž tak věřící pod zákonem byli drženi v duchu otroctví pod principy, které vyznačují svět. Každý přirozený člověk může rozumět zákonu, který nám říká, co máme a co nemáme dělat, a že naše požehnání závisí na poslušnosti zákona. Je to princip, podle kterého se svět snaží řídit všechny své záležitosti. Avšak pro věřícího je to otroctví, neboť zatím co nás váže k poslušnosti, abychom obdrželi požehnání, nedává nám sílu, abychom vykonali požadavky zákona. Nadto nám nedává známost Otcova srdce, ani přístup k Otci – zdroji všeho požehnání.

S „plností času“ se vše změnilo. Nepřišla plnost času tehdy, když člověk plně zjevil špatnost svého srdce a naprosto selhal ve své odpovědnosti? Když bylo prokázáno, že „*všichni zhrěšili a nedosahují slávy Boží*“ a že na straně člověka je vše u konce, tehdy Bůh jednal v čisté svrchovanosti milosti tím, že vyslal od sebe Svého Syna, který přišel z ženy, přišel pod zákonem.

Celá pravda týkající se Kristovy Osoby je představena v tomto krátkém verši. Kristus je božská Osoba – Syn; Je pravý Člověk – „*učiněný /narozený/ z ženy*“; vzal na sebe odpovědnost života na zemi před Bohem – „*učiněný /narozený/ pod zákonem*“.

Byl tu tedy Jeden, jenž znal Otce a mohl Otce zjevit, neboť je Syn. Rovněž zde byl Jeden, který mohl vykoupit člověka z otroctví zákona, neboť se stal Člověkem pod zákonem, dokonale zachoval zákon, který člověk porušil, a proto zákon proti Němu neměl žádný nárok. A tak byl schopný vykonat velké

dílo vykoupení tím, že stál na místě druhých, kteří byli pod zlořečením překročeného zákona. Toto, buď požeňnáno Jeho jméno, učinil na kříži s tím výsledkem, že věřící jsou vykoupeni z odsouzení od zákona. Zákon už nemůže říkat věřícímu: „Požádal jsi, musíš umřít.“ Neboť věřící může ukázat na kříž a říci: „Je to pravda, já jsem porušil zákon a přišel jsem pod jeho zlořečení. Ale Kristus zemřel a já jsem ukřižován s Ním; proto jsem pro zákon mrtev a jsem vykoupen z jeho zlořečení.“

Když bylo učiněno zadost nárokům zákona, je cesta pro věřícího volná, aby přišel do požeňnání syna, jak slovo říká: „aby přijal synovství“, ne už aby byl dítětem, ale aby přišel na místo svobody a přízně, které náleží dědicovi.

Verše 6 a 7: Když tedy byl dán podíl syna, máme také Ducha. Nedostáváme Ducha, aby nás učinil syny, ale protože jsme synové, je nám dán Duch, aby nám dal vědomé prožívání toho vztahu, takže můžeme říci: „*Abba, Otče.*“

Nadto jsme-li synové, jsme také Boží dědicové. Slavné dědictví leží před námi, ale i nyní se můžeme těšit ze vztahu, do kterého jsme k Otci přivedeni.

V těchto počátečních verších před nás apoštol tedy staví:

- 1) **Vtělení**, skrze které Kristus přišel do vztahu se všemi lidmi jako „*příšlý z ženy*“ a s Židy jako narozený pod zákonem.
- 2) **Vykoupení**, kterým, jsou skrze dílo Krista věřící vykoupeni ze zlořečení porušeného zákona.
- 3) **Příchod Ducha Svatého**, aby nás uvedl do požeňnání našeho postavení jako synů.

Je dobře si všimnout, jak je podržována sláva Osoby Krista jako Syna. Stále znovu, přes věky, byla Osoba Krista napadána a Jeho věčné synovství popíráno tím, že se říkalo, že Synem se stal teprve při svém narození. Ve snaze obhájit tento blud se tvrdí, že slova „*vyslal Bůh*“ se v tomto oddílu vztahují ke Kristu, jak byl vyslán po Svém narození na svět. Je proto dobré si všimnout, že přesně stejný výraz je užit v tomto oddílu o Duchu Svatém. Nikdo se nemůže odvážit tvrdit, když čteme: „*poslal Bůh Ducha Syna svého*“, že to znamená, že Duch Svatý nebyl poslán z nebe a že ta slova se vztahují jen na dobu po Jeho příchodu na zem. Není jasné každému, kdo chce být poddán Slovu, že Duch Svatý, „*poslaný*“ z nebe, byl Duch dříve, než přišel? Nedokazuje podobným způsobem tento oddíl, že Syn byl poslán z nebe, a byl Synem dříve, než se stal člověkem?

Verše 8-11: Když popsal svobodu věřících v těchto dnech křesťanství v kontrastu s otroctvím Božích dětí pod zákonem, apoštol apeluje na tyto Galatské svaté kvůli jejich pošetilosti, když se obrátili od takové blaženosti k otroctví zákona. Byla doba, kdy „*neznali Boha*“ a sloužili těm, kteří – i přirozenost by jim to měla říci – „*nejsou bohové*“. Z milosti byli přivedeni do svobody poznání Boha jako Otce, a ještě více, aby byli známi Bohu jako synové. Jak velká potom to byla pošetilost uvádět se do otroctví navracením se k slabým a ubohým elementům světa. Zachovávali dny a měsíce a časy a roky, jako kdyby pozhénnání mohlo být zajištěno zachováváním vnějších rituálů, které mohl vykonávat přirozený člověk, ať Žid nebo pohan. Je pravda, že v Epištole Římanům apoštol napomíná pohanské věřící, aby měli trpělivost a snášeli židovské věřící, kteří snad stále lnuli k zachovávání zvláštních dnů a odmítání masa. Ale zde ukazuje, že vracet se k systému, který zachovává určité dny a ceremonie, bude v sobě zahrnovat návrat nejen k židovství, ale dokonce k modlářství pohanství.

Když se apoštol na tyto Galatské díval jen ve světle toho, co dělali, mohl dobře mít pochybnosti ohledně toho, zda jsou skutečnými křesťany, neboť k zachovávání dnů a časů není nutné být obráceným člověkem. To je hodně vážného zvážení pro křesťanstvo, které tak velkou mírou upadlo do galatského bludu tím, že se opět vrátilo k vnějším ceremoniím a zachovávání lidmi stanovených dnů s výsledkem, předzvěděným apoštolem, že velkou mírou upadlo nejen do židovství, ale také do modlářství pohanství ve svém uctívání svatých a klanění se obrazům.

Verše 12-18: Když jim nejprve připomněl jejich pošetilost, prosí je nyní snažně v lásce. Prosí je, aby byli, jako je on, neboť ačkoli byl narozením Žid pod zákonem, stal se jako pohané svobodný od zákona. Žel, že se možná, když naslouchali falešným učitelům, změnily jejich myšlenky ohledně apoštola a vyčítali mu, že se vzdal zákona jako cesty k pozhénnání, ale takové výčitky a urážky on nepovažoval za újmu své pověsti jako křesťana.

Připomíná jim pak jejich lásku k sobě, když mezi nimi poprvé kázal evangelium. V těch dnech ho přijali jako anděla Božího, jako Krista Ježíše, a to přes skutečnost, že byl mezi nimi ve slabosti, bez „*důstojnosti řeči nebo moudrosti*“, které by oslovovaly přirozeného člověka (1. Kor. 2). Kromě toho jím nepohrdali kvůli tělesné slabosti. Jejich láska k němu byla skutečně taková, že kdyby to bylo možné, dali by mu své vlastní oči, aby mu pomohli v jeho tělesné nemoci.

Kde potom bylo požehnání těchto časných dnů jejich první lásky? V těch dnech jim kázal pravdu a pravdu jim říkal ve své Epištole. Dívali se na něho tedy jako na nepřítele, protože jim předkládal pravdu?

Žel, že smutná skutečnost byla taková, že tam v jejich středu byli ti, kteří se snažili postavit tyto svaté proti apoštolovi, aby vyvýšili sami sebe. Horlivost takových nebyla pro pravdu, ani pro svaté, ale pro sebe samé. Takové je tělo, že pod pláštíkem horlivosti pro lid Pána můžeme, nezasáhne-li Boží milost, snižovat druhé, abychom se sami vyvýšili. Jestliže horlivost, kterou ukázali apoštolovi, když byl u nich, byla správná, jistě by bylo správné udržovat ji v jeho nepřítomnosti.

Verše 19 a 20: Jestliže však se jejich pocity k apoštolovi změnily, jeho láska k nim se nezměnila. Jako nejprve s hlubokými zkouškami mezi nimi kázal Krista, tak nyní znovu těžce pracoval a jakoby je znovu rodil, aby byli obnoveni k první lásce, tak aby Kristus měl opět své správné místo v jejich srdcích. Za tím účelem toužil být u nich a mluvit k nim jiným způsobem. V té chvíli měl o nich pochybnosti, a tak byl nucen mluvit s velkou jasností řeči.

Verše 21-26: Apoštol se nyní obrací k zákonu samému, aby ukázal nerozumnost jejich navracení se k němu. Jestliže nechtěli slyšet evangelium, neposlouchali apoštola, nechť naslouchají zákonu, ke kterému se obracejí. Apoštol hned připomíná dobu Abrahama a užívá některé skutečnosti v jeho historii jako alegorii (obrazné přirovnání), aby jim ukázal na rozdíl mezi otroctvím věřícího pod zákonem a svobodou věřícího pod milostí. Abraham měl dva syny od různých žen: jedna byla služka a druhá svobodná žena. Syn služky „se narodil podle těla“, zcela podle vůle člověka. Druhý, ze svobodné ženy, se narodil skrze svrchovaný zásah Boha.

Tyto dvě ženy vyjadřují dvě smlouvy: jedna je smlouva zákona a činí požehnání závislým na lidském vykonávání jeho části smlouvy; druhá je smlouva zaslíbení a v ní požehnání pro člověka závisí zcela na Boží svrchované milosti. Nadto ti dva synové vyjadřují dva stavy, které vyplývají z těchto smluv: jeden je stav otroctví, druhý stav svobody. Dále jsou tyto dvě smlouvy a stavy, které z nich plynou, spojeny na jedné straně s horou Sinaj, kde byl dán zákon, a na druhé straně s Jeruzalémem, který je nahoře, odkud plyne ke světu svrchovaná milost.

Verš 27: Jeruzalém na zemi a jeho děti, které se chlubily zákonem, skrze zákon upadl do otroctví, a když porušil zákon, stal se pustým. Nicméně je citován prorok Izaiáš, aby ukázal, že v době jeho zpuštění tu bude více dětí, než když to město bylo považováno za Boží střed země. Není to v tom smyslu, že to samé město, které prokázalo lidskou vinu, se stalo místem, ze kterého vyšlo evangelium Boží milosti k celému světu? Apoštolům bylo Pánem řečeno, „*aby bylo kázáno ve jménu jeho pokání a odpuštění hříchů mezi všemi národy, počna od Jeruzaléma*“ (Luk. 24,47).

Verše 28-31: Apoštol se opět obrací ke své alegorii a říká, že věřící nyní jsou jako Izák dětmi zaslíbení. Ale tak, jako to bylo ve dnech, kdy Izák byl odstaven a Izmael se posmíval, tak nyní ten narozený podle těla a pod otroctvím zákona bude pronásledovat toho narozeného podle Ducha a ve svobodě milosti. Tělo a Duch jsou vždy proti sobě. Tak tomu bylo v Abrahamově domě, tak tomu je ve světě, a dokonce i v srdci věřícího. Vždy to byli náboženští Židé, kteří pronásledovali apoštola. Smlouva zákona a stav otroctví, představené služkou a jejím synem, mají být vyvrženy; neboť my nejsme děti služby, ale svobodné.

GALATSKÝM 5

Verš 1: Jestliže na jedné straně máme „*vyvrhnout*“ služku, a tak opustit princip snahy získat požehnání pod zákonem, což může vést jen k otroctví, pak na druhé straně máme „*pevně stát ve svobodě, kterou Kristus nás osvobodil, a nezaplétat se zase ve jho otroctví*“.

Verše 2-4: Apoštol varuje galatské věřící velmi jasnou řečí. On byl apoštol, vyvolený ke kázání evangelia pohanům, a byl užít k jejich požehnání. Z těchto důvodů jeho slova měla mít u nich větší váhu než slova druhých. Zdá se, že jim toto připomíná slovy: „*Aj, já Pavel pravím vám, že budete-li se obřezávat, Kristus vám nic neprospěje.*“ Obřezání znamenalo postavení se pod zákon, což zahrnuje, že obdržení požehnání je závislé na dodržování zákona. V tom případě se připravují o požehnání, které dává milost skrze Krista a Jeho dílo. Tak daleko, jak jejich zkušenost šla, Kristus a Jeho dílo se jim staly ničím. Vypadli z milosti.

Verše 5 a 6: Apoštol pokračuje a podává velmi krásný souhrn pravého křesťanského postavení v protikladu k postavení těch, kteří jsou pod zákonem. Je charakterizováno „nadějí“, „vírou“ a „láskou“. Nepracujeme v naději, že si opatříme požehnání; čekáme na slávu, která je zajištěna dílem Krista. Nečekáme na spravedlnost, ale na naplnění naděje, která náleží těm, kdo jsou už ospravedlněni vírou v Krista Ježíše. Když jsme byli ospravedlněni vírou, „*radujeme se v naději slávy Boží*“ (Řím. 5,2). Spravedlnost mi dává slávu, ne prostě milost. Pod zákonem spravedlnost vyžaduje, abych byl držen mimo slávu, neboť jsem nedodržel zákon: „*Všichni zhřešili a nedosahují slávy.*“ Pod milostí spravedlnost žádá, aby věřící vešel do slávy, protože spravedlnost je vyhlášena právě uvedením Krista do slávy (Jan 16,10). Je to náležité Kristu, aby skrze Jeho dílo na kříži byli věřící s Ním ve slávě.

Skrze závdavek Ducha se můžeme předem vírou už nyní těšit z okoušení požehnání této naděje. „V Ježíši Kristu“ nemůže obřízka k požehnání nic přidat, ani neobřízka nemůže požehnání zabránit. Věřící, na kterého je pohlíženo jako na jsoucího v Kristu, je vně židovského i pohanského okruhu. Toto nové postavení může být přivlastněno jen vírou, a víra „*dělá skrze lásku*“. Apoštol ve své Epištole už řekl: „*Žiji vírou, vírou Syna Božího, který mne miloval a dal sebe samého za mne.*“

Verše 7-10: V první části Epištoly apoštol jasně ukázal, že obrácením se k zákonu tito věřící opustili pravdu. Od 7. verše až do konce Epištoly mluví o účinku tohoto zla na jejich **praktický život**. Uznává, že v minulé době, když byli poddáni pravdě, běželi dobře. Ale nasloucháním přesvědčování falešných učitelů, kteří přinesli těžkosti do jejich středu, jim v tom bylo zabráněno. Praktický účinek na jejich život a cesty jasně ukázal, že tito rušitelé nebyli vedeni Bohem, který nás povolal, abychom „*s trpělivostí běželi závod, který je před námi*“ (Židům 12,1). Nezapomínejme, že „*maličko kvasu všecko těsto nakvašuje*“. Každý odklon od pravdy, není-li odsouzen, povede k dalšímu úpadku a k postupnému zkažení celku. Žel, neukazuje stav křesťanstva s jeho smíšením židovství a křesťanství jasně, že se stalo nakvašeným galatským zlem? Když se Pavel díval jen na falešné učení, viděl předem, že to skončí zkažením celé společnosti. Nicméně Pán byl nade vším, a když hleděl k Pánu, obdržel důvěru, že nakonec budou tito svatí přivedeni k tomu, že budou na tyto učitele a jejich falešné učení hledět s jeho myslí – myslí Pána. Pokud šlo o tyto rušitele, apoštol si byl jist, že ponесou vinu a odsouzení za své podvracející učení.

Jak je pro nás dobré, když v těžkostech, které povstávají mezi lidem Pána, hledíme nad trápení i ty, kteří kormoutí, a vidíme nade vším Pána, který může vysvobodit Svůj lid od každé nástrahy a jednat s těmi, kteří působí těžkosti.

Verš 11: Apoštol se potom dotýká toho, co činilo učení těchto rušitelů tak lstivým. Už jsme viděli, že jejich skrytou pohnutkou bylo přilákat k sobě (Gal. 4,17). Teď se dozvídáme, že to dělali tak, že svatým předkládali stezku, která je osvobodí od všech pronásledování a na které přestane pohoršení kříže. Nic nemůže být pro nábožného Žida pod zákonem pohoršlivějšího než kříž, neboť ten je naprostým odsouzením člověka před Bohem, poněvadž je důkazem, že zákon byl porušen a že člověk je pod zlořečením. Kázání evangelia, které ve svrchované milosti vyhláší požehnání skrze víru v Krista, bude vždy vyvolávat protivensství od těch, kteří důvěřují ve své vlastní skutky, aby dostali požehnání. Apoštol jasně vidí, že když budeme „*poslušni pravdy*“, výsledkem bude pronásledování, i když v průběhu času na sebe může vzít různou formu.

Verše 12-15: Když tedy apoštol vidí zlý účinek tohoto falešného učení, může si pouze přát, aby tito rušitelé byli od svatých odřezáni. Jeho láska k pravdě a snaha o blaho věřících jej učinily nesnášenlivým k těm, jejichž učení kazilo křesťanskou pravdu, olupovalo svaté o pravou svobodu a vedlo k praxi, která nejen byla neslučitelná s křesťanstvím, ale naprosto proti zákonu, ke kterému se obraceli. „*Všechn zákon v jednom slovu se naplňuje, totiž v tom: Milovati budeš bližního svého jako sebe samého.*“ Ale zatím co zákon žádá lásku, nedává schopnost vyhovět svým požadavkům; a jsa svatý, může nás jen zatratit, protože vidí, že jsme nevyhověli jeho požadavkům.

V protikladu k zákonu nám křesťanství dává novou přirozenost, která ráda poslouchá a činí Boží vůli, a novou sílu, Ducha Svatého, k vykonávání přání nové přirozenosti. To je svoboda, která nemá být užívána jako příležitost pro tělo, aby se samo vyvyšovalo, ale ke službě druhým. Tělo má rádo, když se mu slouží; ale láska ráda slouží. Samospravedlnost, která se snaží sama vyvýšit svými vlastními skutky, nemá lásku ani slitování pro druhé. Tak jako tito rušitelé, kteří se snažili postavit svaté proti apoštolovi, aby je přitáhli k sobě (4,17), tak marnost těla vždy povede k nalézání nedostatků u druhých, aby je snížila ve snaze vyvýšit sebe. Tímto způsobem povstává spor a boje mezi Božím lidem. A když jednou bratři začnou kousat a požírat jedni

druhé, je dobře, když „*hledí (dají pozor)*“, neboť jestliže tento duch není odsouzen, nebude dlouho trvat a oni pohltí jeden druhého. Běda! Kolik společností Božího lidu bylo porušeno a rozptýleno jednotlivci, kteří bojovali jeden s druhým, uráželi jeden druhého, místo aby si navzájem sloužili v lásce.

Verše 16 a 17: Nyní nám je připomenuto, že žádostem těla můžeme uniknout pouze chozením v Duchu. Duch Svatý tu je, aby oslavil Krista. Tělo hledá každou příležitost k uspokojení své marnosti vyvyšováním sebe. Je proto jasné, že tělo je proti Duchu a Duch proti tělu. Jestliže chodíme v Duchu – myslíme, mluvíme a jednáme v Duchu – budeme vysvobozeni od konání věcí, které by byly přirozené pro nás jako pro padlé lidi.

Apoštol neříká, že chodíme-li Duchem, nebude v nás tělo, ani že tělo přestane žádat a že nějakým způsobem bude změněno; ale jestliže chodíme v Duchu, nevykonáme jeho žádosti. Správně bylo řečeno: „Tělo se snaží bránit nám, když chceme chodit podle Ducha, a Duch odporuje působení těla, aby mu zabránil vykonávat jeho vůli.“ (J. N. D.)

Verš 18: Kromě toho, jsme-li vedeni Duchem, nejsme pod zákonem. Duch přišel, aby bral z věcí Kristových a ukazoval nám je (Jan 16,15). Vede nás k zabývání se Kristem, Tím, který za nás zemřel a žije pro nás. Duch nás nechce vést pod zákon, který na nás klade požadavky, jimž nemůžeme vyhovět, ale pod vliv lásky, která převyšuje známost, a nová přirozenost na tu lásku ráda dává odpověď.

Verše 19-21: Ve zbývajících verších kapitoly apoštol staví proti sobě skutky těla a ovoce Ducha. Skutky těla shrnuje pod sedm nadpisů:

Předně mluví o tom, co tvoří žádost těla: „*smilstvo, nečistota, bezuzdnost*“.

Za druhé pověřivost těla: „*modloslužba*“ a „*čarování*“.

Za třetí špatnost těla: „*nenávisť*“, vedoucí k „*bojům*“.

Za čtvrté žárlivost těla: „*žárlivosti*“ vedoucí k „*hněvům*“ a „*svárům*“.

Za páté rozumování těla, vedoucí ke „*svárům, rozmiškám*“ a „*školám názorů*“.

Za šesté sebeláska těla, vedoucí k „*závistem*“ a „*vraždám*“.

Za sedmé světské požitkářství těla, vedoucí k „*opilosti, hodování a podobným věcem*“.

Takový je hrozný a neměnný charakter těla; a ti, kdo žijí v těchto zlých věcech, nezdědí Boží království.

Když vidíme, že máme v sobě tělo a že to se nikdy nezmění, pamatujme na to, že se musíme obávat propuknutí těch nejšpatnějších hříchů, pokud se naše duše v moci Ducha nezabývají Ježíšem a v každou chvíli od Něho neočekávají milost.

Verše 21-23: Jestliže chodíme v Duchu, budeme nejen ochráněni od „*skutků těla*“, ale budeme přinášet „*ovoce Ducha*“. Tělo má své „*skutky*“, ale nepřináší ovoce pro Boha. Duch vyvodí obojí: dobré skutky i ovoce, ačkoli v tomto oddílu apoštol nemluví o skutcích, ale o krásném křesťanském charakteru, z kterého všechny pravé skutky budou plynout. Všichni nejsme obdarováni nebo povoláni, abychom byli učiteli a kazateli nebo abychom podnikali velké skutky. Ale „*ovoce Ducha*“ je možné pro všechny, od nejmladšího k nejstaršímu věřícímu, a vyjadřují podstatný stav nutný pro každou pravou službu.

„*Láska*“, „*radost*“ a „*pokoj*“ vyjadřují vnitřní zkušenost duše;

„*trpělivost*“ a „*přívětivost*“ postoj duše vůči jiným;

„*dobrotivost*“ a „*věrnost*“ jsou vlastnosti, které by nás měly vést při jednání s druhými;

„*mírnost*“ a „*ovládání se*“ jsou vlastnosti, které nás povedou k tomu, abychom trpělivě mysleli na druhé, na rozdíl od sebeprosazování těla.

Proti těmto vlastnostem, které měl Kristus, není zákon. Zákon nemůže kontrolovat tělo a nemůže vyvést požehnané ovoce Ducha, ale to neznamena, že zákon je proti těmto výborným vlastnostem.

Verše 24-26: Kromě toho ti, kteří jsou Kristovi, ukřižovali tělo s jeho vášněmi a žádostmi. Pravé křesťanské postavení je, že přijímáme Kristův kříž jako Boží soud nad tělem, abychom už nežili tělu, ale „*skrze Ducha*“. Jestliže tedy žijeme skrze Ducha, také Duchem chodíme. Takové chození nebude sledovat marnou slávu a nebude tak provokovat svaté k závidění si navzájem.

GALATSKÝM 6

Verš 1: V protikladu k marnosti těla, o které apoštol právě mluvil a která provokuje druhé a vede k závisti, jsme nyní napomínání, abychom jedni s druhými jednali v duchu lásky a milosti. I když někdo byl zachvácen pádem, snažme se napravit našeho chybuujícího bratra a dělat to v správném duchu. Ať to není v duchu zákona, který by nás chtěl přirozeně vést k zabývání se svými dobrými skutky a zatvrdil by nás vůči našemu chybivšímu bratrovi, ale ať to je v duchu mírnosti, který nám dává pocit o naší vlastní slabosti, a přitom smýšlíme jemně o druhých.

Verš 2: Nadto nás duch milosti a lásky povede k tomu, abychom neje-nom hledali napravení upadnuvšího bratra, ale abychom vcházeli do utrpení druhých, a tak pomáhali ulevovat druhým od tlaku okolností. Když tak jed-náme, budeme naplňovat „*zákon Kristův*“. Měli bychom jednat podle zá-kona lásky, který vyznačoval Jeho stezku. Jak jemně napravoval chybuující učedníky, když s marnou chválou provokovali jeden druhého k hádce, když Ho zapřeli a když Ho všichni opustili (Luk. 22,24-32; Marek 14,27.28). Jak požehnaně na každém kroku své stezky vcházel do našich trápení a sloužil nám v lásce, jak čteme: „*On vzal na sebe mdloby naše a neduhy nesl.*“ (Mat. 8,17) Když chodíme v Jeho šlépějích, budeme sloužit jedni druhým v lásce, a když toto budeme dělat, budeme vyjadřovat něco z výtečností Krista, což je velký účel, pro který jsme zanecháni v tomto světě.

Verš 3: Apoštol nás potom varuje před vlastní důležitostí těla, které jedná v duchu tak zcela opačném k zákonu Krista. Zákon ze Sinaje, ačkoli nás vyzývá, abychom milovali svého bližního jako sebe samého, nás nutně zaměstnává našimi vlastními skutky, a to příliš často vede člověka k tomu, aby si myslel, že něco je. Tak tomu bylo s galatskými věřícími, kteří, když se opět obrátili k zákonu, se stali „*žádostivými marné chvály*“ s tím výsledkem, že místo aby sloužili jedni druhým v lásce, kousali a požírali jeden druhého, „*provokující*“ a „*závidíce jeden druhému*“. Apoštol mluví s nezakrývaným opovržením o těch, kteří se nadýmají, že něco jsou, zatím co nejsou ničím. Ten, kdo takto jedná, klame sám sebe, ale nikoho jiného. Nikdo není tak malý jako člověk, který si myslí, že je velký. Nikdo se nemůže chlubit v přítomnosti Krista. Mimo Jeho přítomnost se můžeme, podobně jako učedníci ve staré době, přit mezi sebou, kdo by měl být považován za většího; v Jeho

přítomnosti apoštol sám přiznává, že je „nejmenší ze všech svatých“ (Luk. 22,24; Ef. 3,8).

Verše 4 a 5: Místo abychom klamali sami sebe marným nadýmáním, každý zkusme své skutky. Jsou to skutky zákona, které oslavují nás, nebo skutky lásky podle vzoru Krista? Pavel pracoval v Galacii v lásce a svatí byli ovocem jeho práce; a z toho se může radovat jako z naplnění své služby Kristu. Druzí užívali apoštolovy práce k vyvýšení sebe samých a k jeho vyloučení.

Hledme, aby naše skutky byly křesťanské skutky, které přinášejí ovoce, z něhož se můžeme radovat. Neboť každý z nás je odpovědný za své vlastní dílo, a v tomto smyslu „každý člověk ponese své vlastní břemeno“. Zde slovo „břemeno“ je v originálu jiné slovo, než to, které je jako „břemeno“ přeloženo ve 2. verši. V prvním příkladu má význam tlaku, kterému může být ulehčeno anebo může být přenesen na druhého. V tomto verši zahrnuje speciální náklad, který má být nesen. My jsme každý odpovědný za své vlastní dílo a za vzniklý výsledek.

Verš 6: Apoštol nakonec uzavírá napomenutí týkající se naší odpovědnosti jednoho za druhého, když nám připomíná potřeby těch, kteří učí. Láska se ráda bude snažit vycházet vstříc časným potřebám těch, kteří nám slouží „dobrymi věcmi“ Ducha.

Verše 7-10: Apoštol nyní přidává slavnostně vážné varování. Ilustruje Boží vládu na naší cestě tímto světem obrazem rozsévání a sklízení. Neklamme se domněním, že protože jsme z Boží milosti křesťané, unikneme výsledkům své pošetilosti, dokud jsme v tomto životě. „*Bůh nebude oklamán (posmíván); neboť cožkoli rozséval by člověk, to bude i žítí.*“ Na jedné straně, jestliže jednáme v těle, budeme trpět, jakkoli Boží milost může zmírnit utrpení, když pochybení je odsouzeno. Na druhé straně jednat v Duchu přinese svoji jasnou odměnu nejen zde na zemi, ale ve věčném životě.

Proto „*činíce dobře, neoblevujme; neboť časem svým budeme žítí, neustávající.*“ Když procházíme protivenstvím a konflikty, můžeme zemdlít, a poněvadž vidíme malý výsledek „*činění dobře*“, můžeme se unavit. Ale chtějme dále pracovat a čekat na Boží „*příhodný čas*“. „*Ti, kteří se slzami rozsivali, s prozpěvováním žítí budou. /On/ jde s pláčem a nese semeno k rozsévání; přijde domů s plesáním a ponese své snopy.*“ (Žalm 126,5.6 – přel.)

Proto se snažme chopit každé příležitosti a „*čiňme dobře všechněm, nejvíce pak domácím víry*“.

Verš 11: V závěru své Epištoly apoštol vyjadřuje těmto věřícím svou hlubokou úzkost ohledně nich připomenutím, že napsal tento dlouhý dopis svou vlastní rukou, a tak se odchýlil od své obvyklé praxe, když dával své dopisy psát a na konci připojil svůj podpis.

Verše 12 a 13: Před ukončením se opět krátce zmiňuje o velkém předmětu své Epištoly, když ještě jednou ukazuje charakter a pohnutky těch, kteří je zneklidňovali. Už nás varoval, že takoví se snaží přitahovat k sobě (Gal. 4,17) a jsou vedeni duchem „*marné chvály*“ (Gal. 5,26). Nyní jasně obviňuje takové, že „*chtějí tvárně býti (pěkně vypadat) podle těla*“, a tak uniknout „*pronásledování pro Kristův kříž*“. Ačkoli jsou obřezáni, a tak se činí odpovědnými pod zákonem, zákon nezachovávali. Ale tím, že nutili druhé k obřezce, je spojovali s židovstvím a snažili se tak připojit je k židovským proselytům.

Verš 14: Když takto jednali, tito mužové se snažili chlubit náboženským vyznáním, které je přivádělo do přízně světa, jenž zavrhl Krista, a tak uniknout jeho pronásledování. V příkrém rozporu k tomu apoštol, představující správné křesťanské postavení, může říci: „*Ode mne odstup to, abych se chlubil, jedině v kříži Pána našeho Ježíše Krista, skrze něhož jest mi svět ukřižován, a já světu.*“ Pavel netoužil po přízni světa, který ukřižoval Pána, jenž v lásce za něho zemřel a zachránil ho; a svět nechtěl muže, který se chlubil v Pánu, kterého on ukřižoval.

Verše 15 a 16: Apoštol, který uskutečňoval pozhennání křesťanského postavení, jak je vyjádřeno „*v Kristu Ježíši*“, může konstatovat, že ke vstupu do tohoto postavení nic neprospívá: ani být obřezaným Židem ani neobřezaným pohanem. Byla to naprosto otázka nového stvoření, ve kterém tato zemská rozlišení nemají žádné místo.

Chodit podle tohoto pravidla – pravidla nového stvoření – znamená odpovídat ve víře na milost, která nás povolala, a chodit v souladu s touto milostí jako mrtví zákonu, tělu a světu (Gal. 2,19; 5,24; 6,14). Pro takové tu bude pokoj a milosrdenství na jejich stezce tímto světem, nejenom pro pohanské věřící, jako byli Galatští, ale pokoj přijde také „*na Izrael Boží*“. Izrael podle těla ukřižoval svého Mesiáše a přijde pod soud; „*Izrael Boží*“ je jistě zbožný

ostatek národa, který z milosti uvěřil a obrátil se k Pánu. Na nich spočívalo milosrdenství.

Verš 17: Když takto vydal věrné svědectví pravdě a proti tomuto vážnému odklonu od evangelia, které kázal, k jinému evangeliu, které není jiné, může odmítnout každého člověka, aby mu nečinil potíže obviněními z toho, že hledá přízeň židovského nebo pohanského světa, aby unikl pronásledování. Jestliže by se někdo odvážil toto zpochybňovat, ať se podívá na známky na jeho těle, které nesly svědectví o utrpení, která vytrpěl jako důkaz své věrnosti evangeliu, které kázal.

Verš 18: Protože silně cítil vážný odklon od pravdy, který nastal mezi těmito svatými, apoštol uzavírá svou Epištolu bez svých obvyklých láskyplných pozdravů. Nicméně si přeje, aby s nimi byla milost našeho Pána Ježíše Krista.

